

Антон Павлович Чехов

Винт

Една неприятна есенна нощ Андрей Степанович Пересолин се връщаше от театър. Той седеше в екипажа и мислеше за ползата, която би имало от театрите, ако в тях се даваха пиеси с нравствено съдържание. Когато минаваше покрай управлението, престана да мисли за ползата и загледа прозорците на сградата, в която, да се изразим с езика на поетите и капитаните на кораби, държеше кормилото. Двамата прозореца на стаята за дежурни бяха ярко осветени.

„Нима досега се мотаят с отчета? – помисли си Пересолин. – Четирима глупаци са там и досега още да не свършат! Не е чудно хората да кажат, че и нощем не им давам мира. Ще ида да ги подканя...“

– Спри, Гурий!

Той слезе от екипажа и тръгна към управлението. Главният вход бе заключен, но задният, който имаше само едно повредено резе, зееше широко отворен. Пересолин се възползува от това и след около минута стоеше вече пред вратата на стаята за дежурни. Вратата беше откряната и като погледна през нея, той видя нещо необикновено. Около масата, затрупана с големи счетоводни листове, под светлината на две лампи седяха четирима чиновници и играеха на карти. Съсредоточени, неподвижни, със зеленикави от абажурите лица, те приличаха на приказни гномове или, не дай боже, на фалшификатори на пари... Още по-голяма тайнственост им придаваше тяхната игра. Ако се съди по действията им и по картоиграческите термини, които от време на време изричаха високо, това бе винт; а ако се съди по всичко, което чу Пересолин, тази игра не можеше да се нарече нито винт, нито изобщо игра на карти. Това беше нещо нечувано, странно и тайнствено... В чиновниците Пересолин позна Серафим Звиздулин, Степан Кулакевич, Еремей Недоехов и Иван Писулин.

– Как излизаш бе, дяволе холандски – ядоса се Звиздулин и впи яростен поглед в своя партньор *vis-a-vis*¹. – Така ли се излиза? Тъкмо имах Дорофеев и още един, Шепельов и жена му и Стъпка Ерлаков, а ти хвърляш Кофейкин. И сега останахме без две! Тъпчо, трябваше да хвърлиш Поганкин!

– Е, и какво щеше да стане тогава? – наежи се партньорът му. – Щях да изляза с Поганкин, а Иван Андреич има Пересолин.

„Моето име нещо намесиха... – сви рамене Пересолин. – Не разбирам!“

Писулин раздаде отново и чиновниците продължиха:

1. насреща (фр.)

– Държавна банка...
– Две – казънна палата...
– Без коз...
– Играеш без коз? Хм!... Губернско управление – две... Като ще се мре, да се мре, дявол да го вземе! Миналия път с народната просвета останях без една, сега с губернското управление ще се накусна. Поврага!
– Малък шлем на народната просвета!
– Не разбирам! – прошепна Пересолин.
– Излизам със статски... Хвърляй, Ваня, някой титуляшка или губернки.

– За какво ни е титуляшка? Ние и с Пересолин ще бием...
– А пък ние на твоя Пересолин един в зъбите... в зъбите... Ние имаме Рибников. Ще останете без три! Давайте Пересолевица! Няма какво да я криете под маншета, хубостницата!

„Жена ми подкачиха... – рече си Пересолин. – Не разбирам.“

И като не искаше да остава повече в недоумение, той разтвори вратата и влезе в стаята. Да беше се показал пред чиновниците самият дявол с рога и с опашка, не би ги слисал и уплашил така, както ги уплаши и слиса техният началник. Да бе се явил пред тях починалият миналата година ексекютор, да бе им заговорил с гробовен глас: „Следвайте ме, сатани, в място, отредено за мошениците“, и да ги бе лъхнал с мъртвешки хлад, нямаше да пребледнеят така, както пребледнях, когато видях Пересолин. На Недоехов от уплаха дори му потече кръв от носа, а на Кулакевич дясното му ухо зашрака и вратовръзката му сама се развърза. Чиновниците хвърлиха картите, бавно станаха, спогледаха се и устремиха очи към земята. Една минута в стаята цареше тишина...

– Добре преписвате отчета! – започна Пересолин. – Сега разбирам защо толкова обичате да се занимавате с него... Какво правехте сега?...

– Ние само за малко, ваше-ство... – пошепна Звиздулин. – Снимки разглеждахме... Почивахме си...

Пересолин се приближи до масата и бавно вдигна рамене. На масата имаше не карти, а снимки с обикновен формат, отлепени от картоната и залепени върху карти за игра. Снимките бяха много. Като ги разглеждаше, Пересолин видя себе си, жена си, много свои подчинени, познати...

– Каква глупост!... Та как играете така?

– Това не сме го измислили ние, ваше-ство... Пази боже... Ние само, за да опитаме...

– Я обясни, Звиздулин! Как играехте? Аз всичко видях и чух, като ме бихте с Рибников... Хайде де, какво се двоумиш? Няма да те изям!

Разправай!

Звиздулин продължаваше да се стеснява и страхува. Най-после, когато Пересолин взе да се ядосва, да пухти и да се зачервява от нетърпение, той се подчини. Събра снимките, размеси ги, нареди ги на масата и почна да обяснява.

– Всяка снимка, ваше-ство, както и всяка карта, си има свои същност... значение. Както в тестето, така и тук има петдесет и две карти и четири цвята ... Чиновниците от казъонната палата са купи, от губернското управление – спатии, служителите от ведомството на народната просвета – кари, а пики ще бъде клонът на държавната банка. Тъй... Действителните статски съветници при нас са аса, статските съветници – попове, съпругите на лицата от четвърти и пети клас – дами, колежаите съветници – валета, надворните съветници – десетки и така нататък. Аз например – ето моята снимка – съм тройка, понеже като губернски секретар...

– Виж ти... Аз, значи, съм асо?

– Спатия, ако позволите, а нейно превъзходителство е Дама...

– Хм!... Оригинално... Я да изиграем една партия! Да видя...

Пересолин съблече палтото си и с недоверчива усмивка седна до масата. Чиновниците също седнаха по негова заповед и играта започна...

Прислужникът Назар, който дойде в седем часа сутринта да измете стаята, остана смаян. Картината, която видя, когато влезе с четката, бе така поразителна, че той я помни дори и тогава, когато пиян лежи в несвяст. Пересолин, блед, сънлив и разчорлен, стоеше пред Недоехов, държеше го за копчето и му говореше:

– Ама разбери, че не можеше да хвърлиш Шепельов, като знаеш, че имам себе си и още трима. Звиздулин има Рибников и жена му, трима гимназиални учители и моята жена, Кулакевич – банкови служители и трима дребни от губернското управление. Трябваше да хвърлиш Кришкин! Не гледай, че излизат с казъонната палата! Те са хитри!

– Аз, ваше-ство, хвърлих титулярния, защото мислех, че имат действителен.

– Е-хе, приятелю, ами че така не бива да се мисли! Това не е игра! Така играят само тъпите. Разсъждавай!... Когато Кулакевич сложи придворния от губернското управление, ти трябваше да хвърлиш Иван Иванович Гренландски, понеже знаеше, че той държи Наталия Димитриевна, себе си и Егор Егорич... Ти провали всичко! Сега ще ти докажа. Седнете, господа, ще изиграем още една партия!

И като отпратиха смаяния Назар, чиновниците седнаха и продължиха играта.

1884

КРАЙ

© Катя Койчева, превод от руски

Антон Павлович Чехов
, 1884

Източник: <http://bezmonitor.com>

Сканиране: Тони

Антон П. Чехов, Разкази 1880–1886, Народна култура 1969

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1987>]